

Gemeenteraad

Vergadering van 23 mei 2023

Programma - Regie op Vitaal Platteland

2023_RAAD_00032 Groenblauw hart voor Giethoorn; Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus

Overlegd met

Bas Wattimena, Frans de Graaf, Gert Ekkelenkamp, Heleen Talman, Inge Meindersma, Kor van der Velde, Sjoerd Hamstra, Titia van den Berg, Trudy van Es

Portefeuillehouder

B. Harmsma

Andere betrokken portefeuillehouders

M. Smit

Samenvatting

Het voorstel is om *Groenblauw hart voor Giethoorn; Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* vast te stellen. Dit toekomstbeeld geeft invulling aan een aantal afspraken, vastgelegd in de in 2020 vastgestelde *Toekomstvisie Giethoorn; "Het is eigenlijk een vreemd dorp"*, te weten:

- nadere uitwerking van de ideeën voor de Gieterse polder;
- in samenhang hiermee: het onderzoeken van de mogelijkheden - ruimtelijk en financieel - om de 'nieuwbouw' noord via het water te vinden met het omringende landschap en dorp;
- nadere uitwerking voor de omgeving van het Kulturhus.

De *Toekomstvisie Giethoorn* uit 2020 - een gezamenlijk product van 't Gieters Belang (GB), Giethoorn Onderneemt (GO) en de gemeente Steenwijkerland - vormt de basis voor deze nadere uitwerking voor de Gieterse polder en omgeving Kulturhus. Uitgangspunt is dat elk initiatief, groot of klein, bijdraagt aan versterking van de kwaliteit en eigenheid van Giethoorn.

Het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en omgeving Kulturhus* is met input van GB, GO, Natuurmonumenten, provincie Overijssel, Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD) en met de inbreng van bewoners en ondernemers in verschillende bijeenkomsten tot stand gekomen.

Het vaststellen van het toekomstbeeld betekent niet dat alle ideeën direct de komende jaren uitgevoerd worden. De hoeveelheid aan opgaven en ambities in de gemeente Steenwijkerland vraagt om het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes. Na besluitvorming gaan we aan de slag met het in voorbereiding en uitvoering brengen van het autoluw maken van Kerkweg/Binnenpad (inclusief ontsluitingsweg) en aanpassen entree/parkeren centrum. Voor deze werkzaamheden is budget beschikbaar vanuit de Leefbaar Giethoorn Deal met de provincie.

Beschrijving

Inleiding

September 2020 heeft uw gemeenteraad de *Toekomstvisie Giethoorn*; "Het is eigenlijk een vreemd dorp" vastgesteld. Deze toekomstvisie uit 2020 is een gezamenlijk product van 't Gieters Belang (GB), Giethoorn Onderneemt (GO) en de gemeente Steenwijkerland. Bij het opstellen van de *Toekomstvisie Giethoorn* kwamen verschillende opgaven, ideeën en wensen voor de Gieterse polder en de omgeving van het Kulturhus op tafel. Opgaven, ideeën en wensen die om een nadere uitwerking vroegen. In de *Toekomstvisie Giethoorn* staat het zo samengevat: "een brede laag van de Gieterse bevolking koestert (...) de wens om samen één dorp te worden.**[1]** De centraal gelegen Gieterse polder speelt hierin een belangrijke rol. Ideeën om de polder te transformeren tot een groen hart - of beter nog: een blauwgroen hart ("wij willen water") - met ruimte voor ontspanning en ontmoeting van noord en zuid vragen om nadere uitwerking." De gevraagde uitwerking voor de omgeving van het Kulturhus betreft vooral de verkeersafwikkeling en de gewenste kwaliteitsimpuls: de uitstraling, eigenheid en verblijfskwaliteit van deze belangrijke entree van Giethoorn laten te wensen over.

Groenblauw hart voor Giethoorn; Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus (zie bijlage I, vogelvlucht bijlage X) geeft invulling aan de gevraagde nadere uitwerking voor de Gieterse polder en de omgeving van het Kulturhus. Het toekomstbeeld schetst een ontwikkelingsperspectief voor 2050 dat hiërarchie en samenhang brengt tussen de verschillende opgaven, wensen en ontwikkelingen die hier in het gebied spelen; tussen de korte termijn vraagstukken én opgaven en wensen die op de lange(re) termijn invulling moeten/kunnen krijgen.

Met inbreng van de belangenverenigingen, experts en belanghebbenden

Het opstellen van het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* startte met verschillende werksessies met een afvaardiging van de belangenverenigingen GO en GB én experts van onder andere Natuurmonumenten, Provincie Overijssel en WDOD. In deze werksessies stond de haalbaarheid en kansrijkheid van de eerder ingebrachte ideeën en wensen centraal.

De vervolgstappen hebben we in verschillende bijeenkomsten in Giethoorn gedeeld met belanghebbenden. In oktober 2022 presenteerden we een basisscenario met de maatregelen, ideeën en wensen die het meest haalbaar werden geacht, samen met een aantal opties om nader te verkennen. Belanghebbenden waren in de gelegenheid te reageren en het basisscenario te verrijken met eigen ideeën of initiatieven en een voorkeur uit te spreken voor de gepresenteerde opties. De reacties namen we mee in de volgende planfase. Het resultaat van deze derde ronde, een integraal toekomstbeeld voor de Gieterse polder en de omgeving van het Kulturhus, deelden we in december 2022. Ook de reacties die we deze ronde ontvingen, namen we mee in de afwegingen en vormde input voor de verrijking van het toekomstbeeld.

Niet op alle onderdelen overeenstemming

Helaas lukte het ons niet om op alle onderdelen overeenstemming te bereiken. Dit maakte dat de geplande brede bijeenkomst voor bewoners in februari 2023 een andere invulling kreeg. In een presentatie op 16 februari – en in de enquête die GO en GB daarop verspreidden – grepen GO en GB terug op eerder aangedragen ideeën. Dit omdat GO en GB, zo gaven ze aan, alle opties met het dorp wilden bespreken en wegen. Dit betekent dat die avond, en in de enquête, ook ideeën zijn gepresenteerd, die door experts als niet haalbaar of niet kansrijk zijn beoordeeld.

Advies gevraagd aan RCE en provincie Overijssel

Om na dit alles een goede afweging te kunnen maken van alle belangen, hebben we advies gevraagd aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de provincie Overijssel. Ook omdat bepaalde belangen het lokale belang overstijgen. Zo is het beschermd dorpsgezicht Giethoorn door het Rijk aangewezen vanwege de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van (inter)nationaal belang. Een belang dat we overigens in de *Toekomstvisie Giethoorn* mét GO en GB onderschreven: "De basis (...) is ons gezamenlijk belang: (...) "het behouden – en waar mogelijk versterken – van de kwaliteiten van dit bijzondere dorp is daar vanzelfsprekend onderdeel van".

Voorbeeld gebiedsgericht werken

Groenblauw hart voor Giethoorn; Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus – het toekomstbeeld dat nu voorligt, doet hier in onze ogen recht aan. Het toekomstbeeld weet de verbinding te leggen tussen de gemeentelijke opgaven en het overgrote deel van de ideeën en wensen die bewoners en ondernemers hebben aangedragen: een voorbeeld van de gebiedsgerichte aanpak die we in ons coalitieakkoord voorstaan.

[1] Uit: *Dorpsplan Giethoorn; Een dorp voor allen en allen voor één dorp!*, 2012.

Gewenst resultaat

Een vastgesteld toekomstbeeld, waarmee we richting kunnen geven aan een samenhangende, duurzame en toekomstbestendige ontwikkeling van de Gieterse polder en de omgeving van het Kulturhus.

Argumenten

Argumenten beslispunt 1 (kennisnemen van bijgevoegde documenten):

- 1.1 De *Participatienota* geeft een goed beeld van het gelopen participatieproces, de betrokken adviseurs en belanghebbenden én de wijze waarop zij hun inbreng hebben geleverd.
- 1.2 Het *Afwegingskader maatregelen* geeft een goed beeld van de haalbaarheid en kansrijkheid van ingebrachte maatregelen en van de toetsing van deze maatregelen - vanuit verschillende invalshoeken - aan de uitgangspunten van de *Toekomstvisie Giethoorn*.
- 1.3 De reactienota's geven een goed beeld van de inbreng van bewoners en ondernemers tijdens de bijeenkomsten in Giethoorn én van de wijze waarop deze inbreng is meegenomen en verwerkt in het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus*.
- 1.4 De resultaten van de enquête die uitgevoerd is door GO en GB geven een goed beeld van de voorkeur van bewoners en ondernemers op de tien punten die GO en GB agendeerden tijdens de bewonersavond 16 februari jl.
- 1.5 De adviezen van RCE en provincie Overijssel onderstrepen de waarde van het beschermd gezicht Giethoorn en het omringende open ontginningslandschap én daarmee het belang van het meewegen van de impact van ingebrachte maatregelen op de openheid en leesbaarheid van de Gieterse polder in de besluitvorming.

Argumenten beslispunt 2 (vaststellen toekomstbeeld):

- 2.1 Het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* heeft een stevige basis: het toekomstbeeld is gebaseerd op de gezamenlijke belangen en gedeelde waarden die in 2020 zijn vastgelegd in de *Toekomstvisie Giethoorn* (een gezamenlijk product van GB, GO en de gemeente Steenwijkerland).
- 2.2 Het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* geeft nadere invulling aan gemeentelijke doelstellingen, vastgelegd in o.a. de *Toekomstvisie Giethoorn*, de *Woonagenda Steenwijkerland 2022-2026*, het *Projectplan Nationaal Park Weerribben-Wieden, naar een Nationaal Park Nieuwe Stijl* en de *Strategische mobiliteitsvisie*.
- 2.3 Het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* geeft nadere uitwerking aan het doel van onze omgevingsvisie *Waardevast landschap* (2017): "Doel van de omgevingsvisie is de leefbaarheid en de economische kracht van onze gemeente te vergroten door de omgevingskwaliteiten van de gemeente te behouden en te versterken."
- 2.4 Het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* biedt een integraal ontwikkelingsperspectief waarmee we richting kunnen geven aan een samenhangende, duurzame en toekomstbestendige ontwikkeling van de Gieterse polder en omgeving van het Kulturhus.

2.5 (Uitvoering van) het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* draagt bij aan het versterken van de kwaliteit en eigenheid van Giethoorn, in het bijzonder van de Gieterse polder en omgeving van het Kulturhus.

Argumenten beslispunt 3 (inzet op korte termijn):

3.1 Voor het eind van dit jaar moeten we een verplichting zijn aangegaan conform de afspraken die gemaakt zijn over de besteding van de ontvangen (Leefbaar Giethoorn Deal) subsidie.

3.2 De inzet op deze twee onderdelen is conform de afspraken die gemaakt zijn over de besteding van de ontvangen subsidie.

Argumenten beslispunt 4 (inzet voorbereidingsbudget):

4.1 M.b.t. onderzoeken mogelijkheden verlenging loswal Nering: het verlengen van de bestaande loswal aan de Nering biedt mogelijk een "plan B" voor de loswal bij de molen: het verlengen van de loswal aan de Nering maakt dat hier door meerdere gebruikers tegelijkertijd kan worden geladen en gelost, wat de efficiëntie vergroot en de overlast van wachtende boten op de Cornelisgracht wegneemt. Het verladen van grote objecten blijft op de loswal bij de molen, al het overige verladen kan dan op de loswal aan de Nering plaatsvinden. Onderzocht moet worden of dit mogelijk is en bij de realisatie werk met werk gemaakt kan worden met het realiseren van een vrijliggend wandel/fietspad tussen Kulturhus en school. Dit laatste omdat een veilige route tussen school en Kulturhus (gymzaal) nu ontbreekt; kinderen lopen hier met (groot)ouders/leerkrachten over het drukke fietspad langs de Beulakerweg.

4.2 M.b.t. onderzoeken mogelijkheden verhogen waterpeil: het toenemende risico op droge zomers maakte - na een droge zomer - dat het bufferen van water voor tijden van droogte onderwerp van gesprek werd bij het opstellen van de toekomstvisie (funderingen 'scheurden'). Mogelijkheden voor het 'opsparen en bewaren' van water voor drogere tijden (voorraadvorming in het grond- en oppervlaktewatersysteem) zijn er onder andere in de Gieterse polder. Dit draagt ook bij aan het verminderen van de wegzijging van water uit de nabijgelegen - hoger gelegen - veengronden binnen het Natura 2000-gebied (en daarmee aan behoud van deze veengronden en vermindering van de uitstoot van CO₂). Vervolgonderzoek is nodig omdat het verhogen van het waterpeil invloed kan hebben op de peilen in de bestaande woonwijk en bij laag gelegen woningen rond de Kerkweg. Peilstijgingen mogen niet tot (meer) overlast gaan leiden.

Argumenten beslispunt 5 (overige onderdeel van toekomstige begrotingen):

5.1 Dit biedt de mogelijkheid om de inzet op de verschillende onderdelen integraal onderdeel uit te laten maken van de bredere afweging op inzet in tijd, capaciteit en financiële middelen.

Argumenten beslispunt 6 (nader verkennen optie haventje):

6.1 Met het onderzoeken van de mogelijkheden voor een haventje op boezempeil komen we tegemoet aan de wens van de bewoners. Tijdens de schetssessies in 2019 (in het kader van de *Toekomstvisie Giethoorn*) is een petitie aangeboden met de titel *Wij willen water*, ondertekend door alle bewoners van de nieuwbouw noord. Ook nu wordt deze wens nog breed gedeeld, zo blijkt uit de resultaten van de enquête: 61% van de bewoners in de nieuwbouw noord willen dat de haalbaarheid van een vaarverbinding op boezempeil nader wordt onderzocht (zie verderop onder de kanttekeningen bij beslispunt 2), tweede optie is het haventje (53%).

6.2 Bij het opstellen van het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kultuurhus* hebben we verschillende opties onderzocht (onder andere een vaarverbinding op boezempeil). De optie van een haventje bij de nieuwbouw noord is nog onvoldoende onderzocht.

Kanttekeningen en risico's

Kanttekeningen bij beslispunt 1 (kennis nemen van bijgevoegde documenten):

1.1 M.b.t. het *Afwegingskader maatregelen*: de afwegingen die zijn gemaakt door experts van o.a. Natuurmonumenten, Provincie Overijssel en WDOD over de haalbaarheid en kansrijkheid van verschillende maatregelen worden niet op alle onderdelen door GO en GB gedeeld.

1.2 M.b.t. de resultaten van de enquête: met het uitspreken van een voorkeur, door de respondenten, op de tien verschillende punten maakt nog niet dat hiermee sprake is van "het beste plan voor Giethoorn". Dat vraagt het in samenhang bezien van de verschillende onderdelen en een integrale afweging van alle belangen.

Kanttekeningen bij beslispunt 2 (vaststellen toekomstbeeld):

2.1 Het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kultuurhus* wijkt op twee onderdelen af van de uitgesproken voorkeur n.a.v. de enquête van GO en GB: de route van de nieuwe ontsluitingsweg en water in noord (vaarverbinding op boezempeil). De enquêteresultaten laten zien dat bewoners het verder overwegend eens zijn met de koers van het toekomstbeeld: acht van de tien punten krijgen met het toekomstbeeld een invulling (zie bijlage V *Reactienota enquête*).

M.b.t. de route van de nieuwe ontsluitingsweg:

- Uit de enquête komt naar voren dat Giethoorn een nieuwe ontsluitingsweg langs het oude koepad het meest geschikt vindt (55% geschikt of zeer geschikt), gevolgd door een weg direct achter de huizen (42%). De uitkomst van de enquête is niet eenduidig: uit de enquête komt tegelijkertijd naar voren dat een groot deel (43%) van de bewoners langs Kerkweg/Binnenpad - zeer waarschijnlijk direct belanghebbenden - géén nieuwe ontsluitingsweg achterlangs wil, omdat zij vrezen dat de rust achter hun huis wordt verstoord. Deze zorg herkennen wij en is ook uitgesproken in het visietraject en tijdens de participatieavonden. het vinden van een route of oplossing die aan alle wensen voldoet, is in deze situatie - met alle uiteenlopende belangen - onmogelijk.
- De weg onderlangs de kade vindt maar 22,5% van de bewoners geschikt of zeer geschikt. Met name de verwachte grote impact op de open ruimte wordt als argument gegeven om hier niet voor te kiezen. 17,7% van de respondenten heeft geen mening. De gepresenteerde varianten zijn in de enquête ook moeilijk te vergelijken. De enquête toonde een kaartje met abstracte lijnen, de context ontbrak.
- Géén nieuwe ontsluitingsweg is voor de Gieterse polder misschien wel de beste optie: de aanleg van een weg heeft altijd impact. Helaas lossen we zo de problemen op Kerkweg/Binnenpad niet op: uit onderzoek van Goudappel Coffeng kwam naar voren dat de aanleg van nieuwe infrastructuur in deze specifieke situatie nodig is om de problemen op Kerkweg/Binnenpad structureel te verminderen. Niets doen is geen optie. De resultaten van de enquête onderschrijven dit: volgens het persbericht is vrijwel iedereen (90%) het erover eens dat er iets aan de situatie veranderd moet worden.

Over de keuze qua route heeft een zorgvuldige afweging plaatsgevonden van de verschillende varianten, mede rekening houdend met de andere waarden, ambities en gewenste ontwikkelingen in de Gieterse polder. Zie de samenvatting hieronder/op de volgende pagina.

	Route langs koepad	Route onderlangs historische kade
Impact op beschermd dorpsgezicht	-/- ontsluitingsweg direct langs beschermd dorpsgezicht, impact op (beleving) beschermde waarden, o.a. op de relatie tussen Kerkweg/Binnenpad en het omringende ontginningslandschap. RCE: "Deze relatie is essentieel voor de herkenbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit van het gezicht." Het realiseren van een weg achterlangs waarbij - volgens het persbericht van GO en GB - "ondernemers bereikbaar en zichtbaar blijven" [dat zijn de ondernemers hier nu niet] heeft een nog grotere impact op (de beleving van) het beschermd dorpsgezicht. Dit is aan de zuidzijde van Giethoorn helaas goed te zien: de weg achterlangs met inritten, parkeerplaatsen, hekken, slagbomen, vlaggen, bebording en de vele auto's in beeld doen afbreuk aan de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het beschermd dorpsgezicht.	+/- ontsluitingsweg op afstand van het beschermd dorpsgezicht, nauwelijks impact op (beleving) beschermde waarden
Impact op beleving Gieterse polder	-- ontsluitingsweg midden in laaggelegen open ontginningslandschap, daarmee van alle kanten in het zicht	- elke aanleg van een weg heeft impact, deze variant door koppeling aan kade met begeleidende opgaande beplanting (zie profiel in bijlage VIII) ingepast in het landschap, het lage deel van de Gieterse polder blijft open
Impact op erf Rodermond	-- ontsluitingsweg loopt over/direct langs erf Rodermond -> het toeristisch verkeer over de ontsluitingsroute verstoort de rust op het erf, beperkt de ontwikkelingsmogelijkheden van/op erf Rodermond en 'botst' met de gewenste ontmoetingsfunctie voor het dorp (zie hiernaast)	++ ontsluitingsweg op afstand van erf Rodermond -> daarmee alle ontwikkelingsmogelijkheden behouden; erf kan, conform de <i>Toekomstvisie Giethoorn</i>, "transformeren tot een centraal gelegen ontmoetingsruimte, met ruimte voor/ondersteund door functies waar de lokale gemeenschap - noord en zuid - elkaar treft"
Impact / belang ondernemers	- in de <i>Speerpuntennotitie</i> van GO (sept. 2022) staat: <i>"De ontsluitingsweg zou zo dicht mogelijk langs de percelen moeten lopen van bewoners en bedrijven aan de Kerkweg, zodat iedereen een ontsluiting heeft aan de achterzijde. Bedrijven die aan de achterzijde ontsluiting krijgen zouden daar ook mogelijkheden moeten hebben om dan daar bedrijvigheid te ontplooien."</i>	+/- ondernemers hebben hun zorgen geuit, verwachten minder omzet (missen passerend zoekverkeer) -> n.a.v. deze zorgen is het toekomstbeeld aangepast; door [bij de Kruumte] een nieuw beginpunt te creëren van waaruit bezoekers Giethoorn erkennen, ontstaan er nieuwe kansen voor de toekomst.

	Gezien de impact op het beschermd dorpsgezicht (zie bovenaan) zijn ontsluitingen aan de achterzijde voor bedrijven (en bewoners) geen optie. De impact van de ontsluitingsweg over het koepad is daarmee vergelijkbaar met de impact van de ontsluitingsweg onderlangs de historische kade (minder passerend verkeer).	
Impact / belang bewoners	-/-- bewoners vrezen dat de rust achter hun huis wordt verstoord (mogelijk zijn er ook bewoners die een aansluiting willen op de ontsluitingsweg achterlangs - zie hierboven)	+/- ontsluitingsweg op grotere afstand van bewoners Kerkweg/Binnenpad, impact minder groot dan de route langs het koepad; afstand tot bewoners Beulakerweg is vergelijkbaar, door kade en begeleidende boomstructuur is impact minder groot
Draagvlak in Giethoorn	+ uit de enquête komt naar voren dat Giethoorn een nieuwe ontsluitingsweg langs het oude koepad het meest geschikt vindt (55% geschikt of zeer geschikt). De uitkomst van de enquête is overigens niet eenduidig: uit de enquête komt tegelijkertijd naar voren dat een groot deel (43%) van de bewoners langs Kerkweg/Binnenpad - zeer waarschijnlijk direct belanghebbenden - helemaal géén ontsluitingsweg achterlangs wil, omdat zij vrezen dat de rust achter hun huis wordt verstoord.	- lijkt weinig draagvlak te hebben in Giethoorn: maar 25% van de bewoners vindt deze route geschikt of zeer geschikt: "Giethoorn wil géén weg dwars door de polder". Met name de verwachte grote impact op de open ruimte wordt als argument gegeven om hier niet voor te kiezen. 17,7% heeft geen mening. De varianten zijn in de enquête moeilijk te vergelijken: de enquête toonde een kaartje met abstracte lijnen, de context ontbrak.
Kosten realisatie ontsluitingsweg	- kortste route, maar met verkeerstechnische oplossing aansluiting bij de Deukten (zie hier direct onder) kosten realisatie vergelijkbaar met (of duurder dan) route onderlangs de kade	- route langer
Verkeerstechnisch	+/- verkeersveiligheid aandachtspunt bij aansluiting op de Deukten bij erf Rodermond; dit is verkeerstechnisch op te lossen met de kanttekening dat dit nadere uitwerking vergt, o.a. in relatie tot ruimtebeslag fiets/wandelroute en waterverbinding	+ veilige aansluiting op de Deukten
Toekomstvisie	-/-- doet afbreuk aan de kwaliteit en eigenheid van Giethoorn, vooral vanwege de negatieve impact op de beleving van de Gieterse polder en het beschermd dorpsgezicht	+ versterkt de kwaliteit en eigenheid: ontsluitingsweg 'ingebod' in het landschap door koppeling aan kade met begeleidende opgaande beplanting, de route benadrukt de kade tussen het hoge en lage deel van de polder én versterkt de leesbaarheid

		en beleefbaarheid van het landschap, het lage deel van de Gieterse polder - het voormalige meer - blijft open
--	--	---

M.b.t. water in noord (vaarverbinding op boezempeil):

- Uit de enquête komt naar voren dat bewoners van de nieuwbouw noord de mogelijkheden voor een vaarverbinding aansluitend op het boezempeil van de omliggende plassen en het dorp - midden door de polder, van noord langs erf Rodermond naar de molen - nader willen laten onderzoeken. De uitkomst van de enquête is overigens niet eenduidig: uit de enquête komt tegelijkertijd naar voren dat ongeveer een derde van de respondenten deze vaarverbinding afwijst, omdat ze het onnodig (duur) vinden of bang zijn voor een aanzuigende werking (verstoring van de rust).

Belangrijke redenen om de vaarverbinding - ondanks de uitgesproken voorkeur van bewoners van de nieuwbouw noord – als optie te laten vallen, zijn:

- Impact op beleving Gieterse polder en beschermd dorpsgezicht: Voor het realiseren van een vaarverbinding, aansluitend op het boezempeil van de omliggende plassen en het dorp, zijn - door de lagere ligging van de Gieterse polder in noord - kades nodig van ongeveer 1,5 à 1,8m boven maaiveld (boven ooghoogte). Deze kades hebben grote ruimtelijke gevolgen voor de beleving van de polder én het beschermd dorpsgezicht: de kades doen afbreuk aan de ervaring van de polder als landschappelijke eenheid, aan de herkenbaarheid van de oorspronkelijke begrenzing van de polder en daarmee afbreuk aan de leesbaarheid van de landschappelijke en cultuurhistorische samenhang. Dit is (ook) in strijd met de Toekomstvisie Giethoorn, waarin o.a. wordt ingezet op het versterken van de beleefbaarheid van de polder als landschappelijke eenheid en de beleefbaarheid van de oorspronkelijke begrenzing van het lagergelegen gebied (voormalige meer).
- Hoge kosten: Voor het realiseren van een vaarverbinding, aansluitend op het boezempeil van de omliggende plassen en het dorp, zijn hoge verkeersbruggen (voor auto's en zwaar verkeer) in de Kerkweg en Deukten nodig om de vaarverbinding te kruisen. Naast de ruimtelijke impact (grotendeels binnen het beschermd dorpsgezicht), brengt dit ook hoge kosten met zich mee.
- 'Natte voeten': Door de lage ligging van de nieuwbouw noord lager, is een directe vaarverbinding op boezempeil niet te maken met de woonwijk.
- Minder klimaatrobuust: De opdeling van de polder in meerdere peilvakken maakt het watersysteem minder klimaatrobuust. Ook bestaat het risico dat de vaarverbinding op boezempeil leidt tot kweldruk en meer wateroverlast in de (lagergelegen) woonwijk.

Om tegemoet te komen aan de wens van bewoners van de nieuwbouw noord om de woonwijk te verbinden met het water is het voorstel om de optie van een kleine haven – op termijn - nader te verkennen (zie voorstel/beslispunt 3).

2.2 Niet alle ingebrachte wensen en concrete maatregelen konden (volledig) opgenomen worden in het toekomstbeeld. Soms omdat wensen strijdig waren met andere wensen, ontwikkelingen of beleidskaders; soms omdat ze door de betrokken experts niet haalbaar of kansrijk werden geacht. Wel is bij de ontwikkeling van het toekomstbeeld steeds gezocht naar manieren om de bovenliggende wensen op een of andere manier een plek te geven in het toekomstbeeld.

2.3 Het vaststellen van het toekomstbeeld kan de verwachting wekken dat alle ideeën de komende jaren uitgevoerd worden. Met de grote hoeveelheid aan opgaven en ambities in de gemeente

Steenwijkerland is dat echter niet realistisch. Het vaststellen van het integrale toekomstbeeld voor 2050 biedt de mogelijkheid om huidige en toekomstige ontwikkelingen af te stemmen op de ambities die vastgelegd zijn in het toekomstbeeld, zodat ontwikkelingen op korte termijn de ambities voor de lange termijn niet frustreren of onmogelijk maken. Hiermee sturen we op een samenhangende, duurzame en toekomstbestendige ontwikkeling van de Gieterse polder en directe omgeving.

Kanttekeningen bij beslispunt 3 (inzet op korte termijn):

3.1 Kostenstijgingen hebben geleid tot een tekort op het budget, momenteel becijferd op een bedrag van € 330.000,--. Deze financiële mutatie wordt verwerkt in de perspectiefnota.

3.2 (Verdere) vertraging brengt het risico met zich mee dat het aangaan van een verplichting conform de afspraken die gemaakt zijn over de besteding van de ontvangen (Leefbaar Giethoorn Deal) subsidie vóór eind 2023 niet meer realistisch of haalbaar is. En daarmee het risico dat de subsidie vervalt.

3.3 De krappe arbeidsmarkt maakt het lastig om capaciteit in te huren, ook intern hebben we (nu al) te maken met zeer beperkte capaciteit voor inzet op deze maatregelen.

Kanttekeningen bij beslispunt 4 (inzet onderzoeksbudget):

4.1 Er moet nog een integrale afweging plaatsvinden.

Kanttekeningen bij beslispunt 5 (overige onderdeel van toekomstige begrotingen):

5.1 De hoeveelheid aan opgaven en ambities in de gemeente Steenwijkerland vraagt om het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes. De mogelijkheid bestaat dat onderdelen uit het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kultuurhus* de komende jaren niet opgepakt worden i.v.m. het ontbreken van capaciteit en financiële middelen.

Kanttekeningen bij beslispunt 6 (nader verkennen optie haventje):

6.1 De hoeveelheid aan opgaven en ambities in de gemeente Steenwijkerland vraagt om het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes. Het is dan ook de vraag of dit op termijn opgepakt kan worden. Mogelijk wel als er werk met werk gemaakt kan worden door dit onderzoek te koppelen aan opgaven die al op de agenda staan voor de komende tijd.

6.2 Aan een nadere verkenning van de optie van een haventje bij de nieuwbouw noord zijn kosten verbonden. Een inschatting van de kosten voor deze verkenning zijn circa € 50.000,-- euro. Aan het eind van de verkenning kan de conclusie zijn dat realisatie van een haven niet haalbaar is; er is op dit moment geen garantie dat het plan ook daadwerkelijk kan worden uitgevoerd.

6.3 Realisatie van een haventje op deze locatie heeft impact op het beschermd dorpsgezicht. De inschatting is dat de impact wel beduidend minder groot is dan die van een vaarverbinding op boezempeil midden door de polder.

Duurzaamheid en social return

Het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kultuurhus* draagt bij aan een duurzame en toekomstbestendige ontwikkeling van Giethoorn/de Gieterse polder. Dit onder andere omdat het toekomstbeeld hiërarchie en samenhang brengt tussen de verschillende opgaven, wensen en ontwikkelingen die hier in het gebied spelen; tussen de korte termijn vraagstukken én opgaven en wensen die op de lange(re) termijn invulling moeten/kunnen krijgen.

Financiële toelichting

Kostenstijgingen hebben geleid tot een tekort op het Leefbaar Giethoorn Deal budget, momenteel becijferd op een bedrag van € 330.000,--. Deze financiële mutatie wordt verwerkt in de perspectiefnota. Voor de onderdelen onder beslispoint 4 is een claim van € 175.000,-- onderdeel van de integrale afweging bij vaststelling van de perspectiefnota.

Bij de nadere uitwerking van onderdelen uit het toekomstbeeld kan ook de investeringsbereidheid van gebiedspartners aan de orde komen. Op bepaalde onderdelen is een bijdrage van derden een randvoorwaarde om deze tot uitvoering te (kunnen) brengen. Deze bijdragen moeten in nadere onderhandelingen vastgelegd worden.

Communicatie en participatie

Het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* is in een aantal plan- en participatieronden tot stand gekomen. In bijlage II vindt u een toelichting op het gelopen participatieproces, de betrokken adviseurs en belanghebbenden én de wijze waarop zij hun inbreng hebben geleverd. Daarnaast is hierin een reflectie opgenomen van het gelopen participatieproces in relatie tot het vooropgestelde procesplan.

Na vaststelling van het toekomstbeeld door de gemeenteraad communiceren we via de gebruikelijke kanalen:

- persbericht in de lokale nieuwsbladen
- de gemeentelijke website, social media
- papieren exemplaren in het Kulturhus en gemeentehuis
- huis aan huis in Giethoorn een 'vogelvlucht' van het Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus (zie bijlage x)

Onderdelen van het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* vragen nog om een nadere uitwerking. Bewoners, ondernemers en andere gebiedspartners worden hier actief bij betrokken, conform de visie op inwonersparticipatie d.d. 28/9/21.

Uitvoering en planning

Het vaststellen van het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* betekent niet dat alle ideeën de komende jaren uitgevoerd worden. De hoeveelheid aan opgaven en ambities in de gemeente Steenwijkerland vraagt om het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes. Bovendien laten sommige ambities of wensen uit het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* zich moeilijk op korte termijn realiseren. Uitvoering geven aan deze ambities kan echter zo'n meerwaarde hebben voor Giethoorn dat ervoor gekozen is ook deze – lange termijn – wensen op te nemen in het toekomstbeeld. Dit biedt de mogelijkheid huidige en toekomstige ontwikkelingen af te stemmen op deze ambities; de ontwikkelingen op korte termijn mogen de ambities voor de lange termijn niet frustreren of onmogelijk maken.

Na vaststelling door uw gemeenteraad worden de onderdelen onder beslispoint 3 in voorbereiding en uitvoering gebracht. Afhankelijk van de afwegingen in het kader van de perspectiefnota starten we daarnaast mogelijk met de voorbereiding van de onderdelen genoemd onder beslispoint 4.

Met betrekking tot de doorlooptijd: we hebben te maken met twee grote onzekerheden die een mogelijk risico vormen voor de doorlooptijd:

- de stikstofproblematiek, vooral omdat de voorgenomen ontwikkelingen in de directe nabijheid van Natura 2000-gebied liggen;
- invoering/implementatie van de Omgevingswet per 1 januari 2024.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Het college legt het volgende voor aan de gemeenteraad:

1. Kennis te nemen van:

1. de *Participatienota* (bijlage II);
2. het *Afwegingskader maatregelen* (bijlage III);
3. de *Reactienota's deel 1* (bijeenkomst belanghebbenden oktober 2022), *deel 2* (bijeenkomst belanghebbenden 8 december 2022) en *deel 3* (bewonersbijeenkomst 16 februari 2023) (bijlage IV);
4. de resultaten van de enquête die uitgevoerd is door GO en GB (bijlage V) en de *Reactienota enquête* (bijlage VI);
5. het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en provincie Overijssel (bijlage VII).

2. *Groenblauw hart voor Giethoorn; Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* (bijlage I) vast te stellen. Concreet omvat dit lange termijn - perspectief:

- Woningbouw op locatie sportvelden in samenhang met aanpak wateroverlast en parkeeroplossing Landije
- Verplaatsing sportvelden in samenhang met realisatie woon/werkkavels langs Beulakerweg (in aansluiting op de school, ten zuiden van de Deukten)
- Fiets/wandelpaden tussen noord en zuid én naar school en molen
- Optimalisatie gebruik loswal Nering in samenhang met realisatie fiets/wandelpad tussen school en Kulturhus
- Maatregelen om Kerkweg/Binnenpad autoluw te maken, waaronder een nieuwe ontsluitingsweg (in samenhang met herstel profiel kade en begeleidende opgaande beplanting) én aanpassing van parkeerplaats P2/Binnenpad
- Klompenpaden
- Vaarwater op polderniveau in directe aansluiting op nieuwbouw noord, o.a. door verbreden sloten (in samenhang met aanleg natuurvriendelijke oevers)
- Verhoogd waterpeil en extensieve landbouw
- Aangepaste entree centrum (rotonde en nieuwe afslag P1/Eendrachtsplein)
- Herbestemming erf Rodermond

3. Op korte termijn de volgende onderdelen een vervolg te geven:

- Maatregelen om Kerkweg/Binnenpad autoluw te maken, waaronder voorbereiding en realisatie ontsluitingsweg (in samenhang met herstel profiel kade en begeleidende opgaande beplanting) én aanpassing parkeerplaats Binnenpad P2
- Aanpassen entree centrum: voorbereiding en realisatie rotonde en nieuwe afslag P1/Eendrachtsplein in samenhang met nadere uitwerking omgeving Kulturhus

4. Voorbereidingsbudget beschikbaar te stellen - en integraal af te laten wegen bij de perspectiefnota - voor in ieder geval de volgende onderdelen:

1. Onderzoeken mogelijkheden verlengen loswal Nering in samenhang met realisatie fiets/wandelpad tussen school en Kulturhus
2. Onderzoeken mogelijkheden verhogen waterpeil

5. Voor zover het de overige onderdelen uit het *Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus* betreft: de financiële consequenties op termijn te betrekken bij de integrale afweging van toekomstige perspectiefnota's/begrotingen.

6. De optie van een haventje op boezempeil in het noordelijk deel van de Gieterse polder - op termijn - nader te verkennen (bijlage IX).

Externe bron

Bijlage I Groenblauw hart voor Giethoorn; Toekomstbeeld Gieterse Polder en Omgeving Kulturhus

Bijlage I Groenblauw hart voor Giethoorn; Toekomstbeeld GietersePolder en Omgeving Kulturhus.pdf